

JUSTITSMINISTERIET
CIVILSTYRELSEN

Beretning
om
TILSKUD TIL
RETSHJÆLPSINSTITUTIONER
2015

Afgivet af Civilstyrelsen i maj 2015

Reglerne

Som led i implementeringen af reformen vedrørende blandt andet fri proces og retshjælp, der er vedtaget ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love, er der udstedt en bekendtgørelse om tilskud til retshjælpskontorer og advokatvagter. Den gældende bekendtgørelse er bekendtgørelse nr. 637 af 11. juni 2014 (tilskudsbekendtgørelsen), der er udstedt med hjemmel i retsplejelovens § 323, stk. 7, og § 324.

Bekendtgørelsen indeholder den nærmere regulering, der er forudsat i forarbejderne til ændringsloven, som bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1436 fra 2004 om reform af den civile retspleje III.

Retshjælpsinstitutionerne opdeles i retshjælpskontorer (private institutioner, hvor rådgiverne ikke nødvendigvis er advokater) og advokatvagter (lokale advokater, der typisk én gang om ugen yder gratis rådgivning på biblioteker og lignende). Retshjælp kan inddeles i trinene 1, 2 og 3, der nærmere er defineret i bekendtgørelsen om offentlig retshjælp ved advokater, bekendtgørelse nr. 1271 af 2. december 2014. Advokatvagter yder alene rådgivning på trin 1, hvorimod retshjælpskontorer kan yde retshjælp svarende til både trin 1, 2 og 3.

Revision af tilskudsbekendtgørelsen

Siden afslutningen af sidste års tilskudsrunde (1. maj 2014) er en ny tilskudsbekendtgørelse, bekendtgørelse nr. 637 af 11. juni 2014 om tilskud til retshjælpskontorer og advokatvagter, trådt i kraft. I det væsentligste er der tale om en videreførelse af tilskudsbekendtgørelsen fra 2012.

Den nye tilskudsbekendtgørelse har dog medført visse ændringer i reglerne. Dette er navnlig i forhold til beregningen af aktivitetstilskud og vilkårene, hvorpå der ydes tilskud.

Civilstyrelsen har udstedt vejledning nr. 9413 af 23. juni 2014 om omfanget af rådgivning på trin 1-3 i tilskudsberettigede retshjælpsinstitutioner og opgørelse ved ansøgning om tilskud med henblik på at beskrive anvendelsen af den trinopdelte rådgivning og omfanget heraf samt for at sikre en korrekt opgørelse af retshjælpskontorerne tilskudsberettigede rådgivninger.

Det fremgår nu endvidere, at det samlede tilskud i henhold til § 3 ikke kan overstige det ansøgte beløb, jf. § 7, og at tilskud, der ikke er anvendt fuldt ud ved finansårets udløb, skal tilbagebetales til Civilstyrelsen, såfremt det uforbrugte beløb overstiger 50.000 kr., jf. § 8.

I forhold til vilkårene for tilskud er der i § 9 indført skærpede krav angående regnskabsaflæggelse og revision. Civilstyrelsen har tillige udstedt bekendtgørelse nr. 638 af 11. juni 2014 om revisionsinstruks for tilskud omfattet af retsplejelovens § 323, stk. 7, og § 324, som finder anvendelse i forhold til modtagere af tilskud på 250.000 kr. eller derover

Endelig fremgår det nu udtrykkeligt af § 11, at institutionen til enhver tid skal opfylde betingelserne i § 1, stk. 1, § 2, stk. 1, og § 9 i tilskudsbekendtgørelsen, og at Civilstyrelsen tilbagekalder godkendelsen, såfremt institutionen ikke opfylder betingelserne i disse bestemmelser.

Retshjælpapuljen

Hvert år afsættes et beløb på finansloven (retshjælpapuljen), hvorfra der ydes tilskud til alle godkendte retshjælpainstitutioner. Der har været et ønske i Retsplejerådet om, at i hvert fald en del af tilskuddet til retshjælpainstitutioner betinges af aktivitetsniveauet i det pågældende kontor.

Retshjælpapuljen er opdelt i 3 puljer; basispuljen (82,5 % af retshjælpapuljen), aktivitetspuljen (5 % af retshjælpapuljen) og udligningspuljen (12,5 % af retshjælpapuljen). Advokatvakter kan alene få tilskud fra basispuljen og udligningspuljen, hvorimod retshjælpainstitutionerne også kan få tilskud fra aktivitetspuljen.

I forbindelse med en reform af det grønlandske retsvæsen er der vedtaget en ny retsplejelov for Grønland (lov nr. 305 af 30. april 2008). I medfør af den grønlandske retsplejelovs § 84, stk. 5, kan justitsministeren af statskassen yde tilskud til retshjælpainstitutioner i Grønland. Den nye retsplejelov for Grønland trådte i kraft den 1. januar 2010. På denne baggrund blev der på finansloven for 2010 afsat 1 mio. kr. til at forhøje retshjælpapuljen årligt fra 2010 og frem.

I en aftale mellem regeringen og Enhedslisten om Finansloven blev det i 2011 vedtaget, at der årligt skulle afsættes 7,5 mio. kr. i 2012 og 2013 til øget støtte til retshjælpainstitutioner mv. med henblik på at skabe bedre mulighed for etablering i områder med sociale og/eller integrationsmæssige udfordringer. På denne baggrund blev godkendelseskriterierne ændret, således at der er givet øget mulighed for etablering af retshjælpainstitutioner i områder, hvor der er udfordringer af social og/eller integrationsmæssig karakter.

I 2015 er der på finansloven afsat 21,1 mio. kr. til retshjælpapuljen.

Basispuljen udgør i 2015 17.407.500 kr., aktivitetspuljen 1.055.000 kr. og udligningspuljen 2.637.500 kr.

En af de godkendte tilskudsberettigede retshjælpsinstitutioner modtager tillige hvert år tilskud fra Justitsministeriets andel i Landbrugslotteriets overskud i det pågældende år. Det beløb, der er modtaget herfra, fratrækkes i henhold til bekendtgørelsens § 4, stk. 5, i basistilskuddet fra Civilstyrelsen.

Ansøgningerne

Civilstyrelsen har modtaget ansøgninger om tilskud fra i alt 87 allerede godkendte retshjælpsinstitutioner rundt om i landet. Herudover har Civilstyrelsen siden afslutningen af sidste års tilskudsrunde modtaget otte ansøgninger om godkendelse som tilskudsberettiget, hvoraf fire er blevet godkendt.

Samtlige 91 godkendte institutioner har i alt søgt om 26.619.654 kr.

Nye institutioner

Civilstyrelsen har godkendt fire retshjælpskontor, der har søgt om at blive godkendt som berettigede til at kunne modtage tilskud fra retshjælpspuljen.

Civilstyrelsen har afslået tre ansøgninger fra advokatvagter, der har søgt om at blive godkendt som tilskudsberettigede. Ansøgningerne blev afslået, fordi der allerede eksisterede tilstrækkelige retshjælpstilbud i området.

Civilstyrelsen har endvidere afslået en ansøgning fra et retshjælpskontor. Ansøgningen blev afslået, fordi retshjælpskontoret reelt ikke fremstod som åbent for alle.

Basistilskud

Ved beregningen af basistilskuddet har Civilstyrelsen i hvert enkelt tilfælde skønnet, hvor store institutionens rimelige driftsudgifter i 2015 må antages at blive. Ved denne vurdering er der navnlig lagt vægt på oplysningerne i regnskabet om de i 2014 afholdte udgifter sammenholdt med budgettet for 2015. Civilstyrelsen har i visse tilfælde anmodet om yderligere oplysninger fra ansøgeren til brug for vurderingen.

Det bemærkes i den forbindelse, at der alene kan ydes basistilskud til dækning af de udgifter, der er nævnt i § 4, stk. 1, hvilket vil sige:

1. Rimelig leje af lokaler eller anskaffelse af lokaler i øvrigt.

2. Et rimeligt honorar til lederen af institutionen og efter omstændighederne til rådgiverne. Honoraret skal som udgangspunkt fastsættes på timebasis.
3. Rimelig løn til eventuelt kontorphersonale.
4. Rimelige kontorholdsudgifter og eventuelt udgifter til uddannelse af rådgivere.
5. Rimelige udgifter til oplysningsvirksomhed.

Det bemærkes desuden, at udgiften skal være rimelig set i forhold til institutionens art og drift. Ekstraordinært store udgifter til eksempelvis annoncering og lignende er således ikke rimelige, medmindre der er saglige hensyn, der taler for, at netop disse udgifter i det pågældende år er af den pågældende størrelse.

Det bemærkes endvidere, at der alene efter omstændighederne kan ydes tilskud til en rimelig løn til rådgiverne på et retshjælpskontor. Disse omstændigheder kan eksempelvis være, at kontoret er hjemmehørende i et område, hvor det er vanskeligt at rekruttere frivillige, ulønnede rådgivere. Lønnen skal som udgangspunkt fastsættes på timebasis, og rimeligheden i lønnens størrelse må vurderes på denne baggrund.

Civilstyrelsen modtager som anført ovenfor samlet ansøgninger for et beløb, der væsentligt overstiger bevillingen på finansloven. Hvis summen af de rimelige driftsudgifter overstiger det beløb, der er til rådighed i basispuljen, reduceres basistilskud til institutioner, hvis rimelige driftsudgifter ligger over en administrativt fastsat grænse, forholdsmæssigt. Denne grænse er fastsat til 25.000 kr. Den forholdsmæssige reduktion foretages med samme procentsats på alle de ansøgninger, der ligger over grænsen. Procentsatsen for 2015 er 14.

Eventuelt overskydende midler fra udligningspuljen udbetales som basistilskud efter § 3, stk. 2. I 2015 er 435.845 kr. overført fra udligningspuljen som overskydende midler til basispuljen. Da de overskydende midler fra udligningspuljen rækker til at dække de resterende rimelige driftsudgifter, får alle institutioner i 2015 dækket deres rimelige driftsudgifter.

Udligningstilskud

Efter § 6 kan der ydes udligningstilskud til advokatvagter og retshjælpskontorer, såfremt institutionens beregnede basistilskud er enten 10.000 kr. eller 10 % lavere end summen af det tildelte basistilskud og det eventuelle udligningstilskud, som institutionen modtog det foregående år. Udligningstilskuddet kan maksimalt udgøre forskellen mellem summen af det tildelte basistilskud og det eventuelle udligningstilskud, den pågældende institution modtog det

foregående år, og institutionens beregnede basistilskud § 4. Summen af basistilskud efter reduktion og udligningstilskud kan således ikke overstige de godkendte rimelige driftsudgifter. Som anført ovenfor er der i 2015 efter uddeling af udligningstilskud overskydende midler i udligningspuljen, der herefter er overført til basispuljen. De overskydende midler fra udligningspuljen er i bilaget til beretningen for 2015 betegnet som restudligningspulje.

Aktivitetstilskud

Ud over basistilskuddet kan retshjælpskontorerne modtage aktivitetstilskud. Reglerne om aktivitetstilskud finder ikke anvendelse for advokatvagterne.

Aktivitetstilskuddet beregnes efter § 5. Efter bestemmelsen lægges der vægt på omfanget af den retshjælp, retshjælpskontoret har ydet det foregående finansår. For så vidt angår rådgivning ud over trin 1, lægges der kun vægt på omfanget af retshjælp til sager, der emnemæssigt er omfattet af retshjælp ved advokater, og som er ydet til personer, der opfylder de økonomiske betingelser for retshjælp ved advokater. Rådgivning på trin 2 og 3 vægtes i medfør af § 5, stk. 1, 3. pkt., dobbelt ved Civilstyrelsens beregning af aktivitetstilskud.

Aktivitetstilskud beregnes på baggrund af oplysningerne i det enkelte retshjælpskontors årsberetning om omfanget af den retshjælp, som kontoret har ydet.

Det bemærkes, at enkelte institutioners aktivitetstilskud er blevet reduceret, idet det ydede tilskud ellers ville overstige det ansøgte beløb, jf. § 7.

Fordelingen

Civilstyrelsen har for at højne gennemsigtigheden af fordelingen af midlerne fra retshjælpapuljen optrykt en oversigt over samtlige bevillinger som bilag til denne beretning.

Ansøgning om de resterende midler i retshjælpapuljen

Civilstyrelsen gør opmærksom på, at det er muligt at ansøge om de resterende midler i retshjælpapuljen. Pr. 1. maj 2015 udgør beløbet 82.591 kr. Civilstyrelsen gør i den forbindelse opmærksom på, at styrelsen den 1. maj 2015 har to ansøgninger om tilskud fra disse resterende midler under behandling, som følge af for sen indgivelse af ansøgningerne.